Eduskunta
Sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

Asiantuntijalausunto

Asia: KAA 2/2025 vp Oulaskankaan sairaalassa tulee mahdollistaa ympärivuorokautinen perusterveydenhuollon päivystys

Asiantuntija: Oulaisten kaupunki, Marjut Suviaro, kaupunginhallituksen pj

LAUSUNTO

Oulaisten kaupunki pitää kansalaisaloitetta Oulaskankaan sairaalan ympärivuorokautisen perusterveydenhuollon päivystyksen mahdollistamiseksi poikkeuksellisen painavana ja perusteltuna. Oulaisten kaupunki yhtyy aloitteeseen ja pitää välttämättömänä mahdollistaa Oulaskankaan sairaalan ympärivuorokautinen perusterveydenhuollon päivystys väestön palvelutarpeen toteuttamiseksi ja kansalaisten yhdenvertaisten oikeuksien toteutumiseksi.

Oulaisten kaupunki yhtyy kansalaisaloitteen esitykseen muuttaa terveydenhuoltolakia muutettavaksi siten, että lailla säädettäviin ympärivuorokautisen perusterveydenhuollon päivystysten paikkakuntiin lisätään Oulainen (Oulaskangas). Tai vaihtoehtoisesti siten, että yliopistollisen sairaalan hyvinvointialueilla on oikeus järjestää oman harkintansa mukaan ympärivuorokautista perusterveydenhuollon päivystystä aluesairaalan yhteydessä, mikä väestön palvelutarve niin edellyttää.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohteella on valmius ja taloudelliset syyt järjestää Oulaskankaan sairaalassa ympärivuorokautinen perusterveydenhuollon päivystys. Pohteen aluevaltuusto on päättänyt 29.10.2024, että Oulaskankaan sairaalassa järjestetään perusterveydenhuollon ympärivuorokautinen päivystys väestön palvelutarpeen toteuttamiseksi, mikäli lainsäädäntö sen sallii. Pohteen aluevaltuusto on todennut, että kustannussäästöjen toteutumisen näkökulmasta tämä on perusteltua, sillä kiireellisen hoidon vastaanottoaikojen lisääminen iltaisin ja viikonloppuisin alueen eri sote-keskuksiin ei ole realistista tiukkenevassa taloustilanteessa[1].

Oulaskankaan perusterveydenhuollon ympärivuorokautinen päivystys on välttämätön väestön palvelutarpeen toteuttamiseksi ja kansalaisten yhdenvertaisten oikeuksien toteutumiseksi. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohde on maantieteellisesti laaja alue ja Oulaskankaan sairaala palvelee noin 120 000 asukasta Pohjois-Pohjanmaan eteläisellä alueella. Alue on väkimäärältään suurempi kuin Kainuun, Keski-Pohjanmaan ja Itä-Uudenmaan hyvinvointialueet ja lähes yhtä suuri kuin Etelä-Karjalan ja Etelä-Savon hyvinvointialueet. Pohteen väestömäärän ennustetaan kasvavan ja väestön ikääntyvän vuoteen 2040 mennessä. **Alueen maantieteellinen laajuus ja pitkät etäisyydet päivystykseen sekä 120 000 asukkaan väestöpohja ovat painavia syitä järjestää Oulaskankaan sairaalassa ympärivuorokautinen perusterveydenhuollon päivystys.**

Muuttuneen terveydenhuoltolain tavoitteena oli vahvistaa Suomen kansallista ympärivuorokautisten päivystysten palveluverkkoa siten, että se pystyy laadukkaasti, potilasturvallisesti ja kestävästi vastaamaan väestön palvelutarpeisiin nyt ja tulevaisuudessa. Tämä tavoite ei toteudu miltään osin Oulaskankaan

[1] https://tweb.ppshp.fi/ktwebscr/fileshow?doctype=3&docid=1060375

Oulaistenkatu 12 (PL 22)
86300 Oulainen
puh./vaihde: (08) 47931

sairaalan ympärivuorokautisen päivystyksen lakkauttamisella, jolla on merkittäviä vaikutuksia alueen asukkaisiin. Lisäksi lakkauttamisella heikennetään palvelun laatua ja hyvinvointialueen eteläisen osan asukkaiden palvelujen saavutettavuutta sekä potilasturvallisuutta.

Terveydenhuoltolain 8 §:n mukaan terveydenhuollon toiminnan on oltava laadukasta, turvallista ja asianmukaisesti toteutettua. Järjestämislain 4 §:n mukaan hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää. Palvelut on toteutettava yhdenvertaisesti, yhteen sovitettuina palvelukokonaisuuksina sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita. Edellä mainitut huomiot jäävät toteutumatta Oulaskankaan päivystystoiminnan alasajossa. Näiden lisäksi Oulaskankaan päivystystoiminnan alasajo vei hyvinvointialueelta mahdollisuuden ja liikkumavaran palveluiden yhdenvertaiseen toteuttamiseen hyvinvointialueen asukkaiden palvelutarve huomioiden.

Pietarsaaressa ja Kouvolassa mahdollistettiin perusterveydenhuollon ympärivuorokautinen päivystys. Pietarsaarta koskeva päätös tehtiin kielellisten oikeuksien toteutumisen varmistamiseksi ja Kouvolan osalta päätös perustettiin 80 000 väestöpohjaan. Näiden sairaaloiden osalta tehty päätös asettaa Oulaskankaan sairaalan ja Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen asiakkaat eri asemaan lain edessä väestöpohja ja maantieteelliset etäisyydet huomioiden, eikä tätä voida hyväksyä. Pohjois-Pohjanmaan eteläisimmistä osista tulee matkaa OYSin yhteispäivystykseen 164 kilometriä ja Oulaskankaalta OYSiin matkaa kertyy 100 kilometriä. Kouvolasta Kotkan keskussairaalaan on noin 55 kilometriä ja Pietarsaaresta Kokkolaan, jossa kaksikielinen palvelu on saavutettavissa, tulee vain 36 kilometriä. **Kansalaisten eriarvoisuus on korjattava mahdollistamalla Oulaskankaan sairaalan ympärivuorokautisen perusterveydenhuollon päivystyksen jatkuminen.**

Sosiaali- ja terveysalan henkilöstöresurssitilanne on kriisiytynyt valtakunnallisesti. Oulaskankaan sairaala on merkittävä ja pidetty työllistäjä alueella ja sairaalan mahdollisimman monipuolisten palveluiden ja päivystystoiminnan säilyttämisellä voidaan turvata riittävä henkilöstöresurssi myös jatkossa. Toimintojen alasajaminen johtaa hyvin todennäköisesti siihen, että henkilökunta ei siirry isompiin yksiköihin töihin pitkien työmatkojen vuoksi, vaan hakeutuvat töihin muualle tai vaihtavat alaa. Oulaskankaan sairaalassa työskentelee ammattilaisia usealta paikkakunnalta ja työmatkat venyvät kohtuuttomiksi, jos palvelut siirtyvät OYSiin. Osaajia ei ole varaa menettää.

Lisäksi huomionarvoista on, että Oulaisissa toimii kaksi merkittävää sote-koulutusta tarjoavaa oppilaitosta (OAMK Oulaisten yksikkö ja JEDU), joissa on yhteensä noin 600 sote-alan koulutuspaikkaa (sairaanhoitaja, lähihoitaja, ensihoitaja). Oppilaitokset tekevät jatkuvaa yhteistyötä Oulaskankaan sairaalan kanssa kouluttaen alan tulevaisuuden osaajia koko hyvinvointialueelle.

Oulaskankaan sairaalan toimintojen supistaminen vaikuttaa negatiivisella tavalla koko eteläisen alueen elinvoimaan, koulutustarjontaan, työllisyyteen ja sen asukkaisiin.

Edellä esitettyjen perusteella Oulaisten kaupunki näkee välttämättömänä Oulaskankaan sairaalan perusterveydenhuollon ympärivuorokautisen päivystyksen mahdollistamisen. Oulaskankaan sairaalan kohtelun tulee olla yhdenvertainen muihin tehtyihin linjauksiin nähden ja sillä **tulee voida turvata Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen asukkaiden perustuslain ja terveydenhoitolain mukaisten oikeuksien toteutuminen.**

12.9.2025

Marjut Suviaro, kaupunginhallituksen pj, Oulaisten kaupunki

Oulaistenkatu 12 (PL 22)
86300 Oulainen
puh./vaihde: (08) 47931